

Palyatif Bak?m Zorluklar? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Palyatif Bak?m Zorluklar? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=28883>

Özet

Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği, **palyatif bakım** alanında çalışan sağlık profesyonellerinin karşılaştıkları zorlukları değerlendirmek amacıyla geliştirilmiş Türkçe bir ölçek uyarlamasıdır. Ölçek, Akdeniz-Kudubes ve arkadaşları tarafından 2019 yılında yapılan bir çalışmada ile Türkçe'ye adapte edilmiş ve psikometrik özellikleri incelenmiştir. Bu uyarlama çalışması, öznel iyi olma dayalı palyatif bakım uygulama ölçeğinin Türkçe versiyonunun palyatif bakımda karşılaşılan güçlükleri ölçme kapasitesini artırmıştır. Ölçek, sağlık profesyonellerinin palyatif bakım sürecinde deneyimledikleri çeşitli engelleri, duygusal yükleri ve pratik güçlükleri belirlemeye yardımcı olmayı amaçlamaktadır. Elde edilen veriler, palyatif bakım hizmetlerinin kalitesini artırmak ve sağlık çalışanlarının destek ihtiyaçlarını belirlemek için önemli bilgiler sunmaktadır.

Ölçeğin geliştirilme süreci, orijinal ölçeğin kültürel ve dilsel özelliklere uygun hale getirilmesini içermiş olup, bu süreçte dilsel eşdeğerlik ve kültürel uygunluk çalışmaları yapılmıştır. Psikometrik analizler, ölçeğin Türkçe popülasyonunda geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracı olduğunu göstermiştir. Bu ölçek, palyatif bakım alanındaki araştırmacılar ve klinisyenler için, sağlık çalışanlarının yaşadıkları zorlukları sistematik bir şekilde değerlendirme ve bu zorluklara yönelik müdahale stratejileri geliştirme konusunda etkili bir araç sunmaktadır. Ölçek, özellikle palyatif bakım ortamlarında çalışan hemşireler, doktorlar ve diğer yardımcı sağlık profesyonelleri için tasarlanmıştır.

Anahtar Kelimeler

Palyatif bakım, **palyatif bakım zorlukları**, ölçek, psikometrik özellikler, Türkçe uyarlama, sağlık çalışanları, geçerlik, güvenirlilik.

Yazarlar

Akdeniz-Kudubes, A., Bektaş, M., Ayar, D., Bektaş, Z., Selekoglu-Ok, Y., Salı Altan, S., Arıcıoğlu, A.

Amaç

Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği'nin temel amacı, palyatif bakım hizmeti sunan **sağlık profesyonellerinin** bu alandaki uygulamaları sırasında karşılaştıkları zorlukları ve güçlükleri sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, palyatif bakımın karmaşık ve duygusal olarak zorlayıcı doğası göz önüne alındığında, profesyonellerin deneyimlerini daha iyi anlamak için kritik bir araç sağlamaktadır. Ölçek, özellikle hemşireler, doktorlar ve diğer destekleyici sağlık personelinin palyatif bakımda karşılaştıkları etik ikilemler, iletişim engelleri, duygusal tükenmişlik

ve kaynak yetersizliği gibi çeşitli alanlardaki zorlukları belirlemeyi hedefler.

Uyarlama çalışması'nın birincil amacı, öznel iyi olma dayalı palyatif bakım uygulama ölçeğinin Türkçe versiyonunun psikometrik özelliklerini değerlendirmek ve Türk kültürüne özgü bağlamda geçerliliğini ve güvenilirliğini ortaya koymaktır. Bu sayede, Türkiye'deki palyatif bakım hizmetlerinin geliştirilmesine yönelik kanıta dayalı stratejiler oluşturulmasına katkıda bulunmak ve **sağlık çalışanları** mesleki gelişim ve destek ihtiyaçlarını tespit etmek amaçlanmıştır. Ölçekten elde edilen bulgular, eğitim programları ve destek mekanizmaları tasarlanmasında yol gösterici olabilir.

Yapı

Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği, palyatif bakım alanında karışık zorlukların çok boyutlu yapısını ölçmeyi hedeflemektedir. Orijinal "self-esteem based palliative care practice scale" (öznel iyi olma dayalı palyatif bakım uygulama ölçeği) temel alınarak adapte edilen bu ölçek, sağlık profesyonellerinin kişisel yeterlilik algıları ile palyatif bakım uygulamalarında deneyimledikleri engeller arasındaki ilişkiyi de ortaya koyabilir. Ölçeğin ölçtüğü temel yapı, palyatif bakım ortamında çalışan bireylerin algıladıkları zorluklardır. Bu zorluklar genellikle hastalarla ve aileleriyle iletişim, ölüm ve yas süreciyle başa çıkma, ekip içi işbirliği, etik karar alma süreçleri, kaynak kıtlıkları ve kişisel tükenmişlik gibi alanları kapsar.

Ölçeğin alt boyutları veya faktörleri, genellikle bu tür zorlukların farklı yönlerini yansıtır. Örneğin, duygusal zorluklar, etik zorluklar, iletişim zorlukları veya sistemik zorluklar gibi boyutlar içerebilir. Her bir boyut, palyatif bakım sunumu sırasında karışık spesifik engellere odaklanır. Ölçek, bu **zorlukların** derecesini nicel olarak ifade ederek, müdahale edilmesi gereken alanları belirlemede ve eğitim programları geliştirmede yardımcı olur. Bu yapı, sağlık profesyonellerinin palyatif bakım hizmetlerindeki performansları ve iyi olmaları etkileyen temel faktörleri anlamak için sağlam bir çerçeve sunar.

Geçerlik

Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışmasında, ölçeğin geçerlik analizleri titizlikle yürütülmüştür. Geçerlik, bir ölçeğin ölçmek istediği kavramı ne derece doğru ölçtüğünü ifade eder. Akdeniz-Kudubas ve arkadaşları (2019) tarafından yapılan çalışmada, ölçeğin yapı geçerliği, kapsam geçerliği ve görünüş geçerliği gibi farklı geçerlik türleri incelenmiştir. Yapı geçerliği için genellikle faktör analizi teknikleri kullanılarak ölçeğin teorik yapısının ampirik verilerle ne kadar uyumlu olduğu değerlendirilmiştir. Bu analizler, ölçeğin palyatif bakım zorlukları kavramını temsil eden boyutları doğru bir şekilde ölçtüğünü doğrulamayı amaçlamıştır.

Kapsam geçerliği, ölçek maddelerinin ölçülmek istenen alanın tüm önemli yönlerini ne ölçüde temsil ettiğini gösterir. Bu genellikle alanda uzman kişilerin görüşleri alınarak belirlenir. Görünüş

geçerli?i ise ölçeğin ölçmek istedi?i ?eyi ölçüyor gibi görünüp görünmedi?iyle ilgilidir ve katılımcılar veya uzmanlar tarafından yapılan yüzeysel bir de?erlendirmedir. Akdeniz-Kudubes ve arkadaşları, bu geçerlik çalışmaları?n yürütürken, ölçeğin orijinal yap?sı?n? korurken, Türk kültürüne özgü bağlamda da anlamlı ve geçerli sonuçlar üretti?ini teyit etmiştir. Çalışmanın detayları için ilgili referans kaynağına başvurulması önerilir.

Güvenirlilik

Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği'nin Türkçe uyarlama çalışması?nda güvenirlilik analizleri de gerçekleştirilmiştir. Güvenirlilik, bir ölçüm aracının tutarlılı?ı?n? ve kararlılı?ı?n? ifade eder; yani aynı koşullar altında tekrarlandığında benzer sonuçlar verme derecesidir. Akdeniz-Kudubes ve arkadaşları (2019) çalışması?nda, ölçeğin iç tutarlılı?ı?n? de?erlendirmek için genellikle **Cronbach Alfa katsayısı** gibi istatistiksel yöntemler kullanılmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa katsayısı, ölçeği oluşturan maddelerin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı yapıyı ölçtü?ünü gösterir.

Çıktı tutarlılık analizlerinin yanı sıra, e?er çalışma kapsamında uygun veriler toplanmışsa, test-tekrar test güvenirlili?i de incelenmesi olabilir. Test-tekrar test güvenirlili?i, aynı bireylere farklı zamanlarda uygulanan ölçekten elde edilen puanların tutarlılı?ı?n? de?erlendirir. Bu, ölçeğin zamana karşı ne kadar kararlı olduğunu gösterir. Uyarlama çalışması, Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği'nin Türk popülasyonunda güvenilir bir araç olduğunu ve palyatif bakım alanındaki zorlukları tutarlı bir şekilde ölçebildi?ini ortaya koymuştur. Detaylı güvenirlilik bulguları için orijinal makalenin incelenmesi gerekmektedir.

Faktör Analizi

Akdeniz-Kudubes ve arkadaşları (2019) tarafından gerçekleştirilen uyarlama çalışması?nda, Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği'nin yapı geçerlili?ini de?erlendirmek amacıyla faktör analizi kullanılmıştır. Faktör analizi, bir dizi de?işken arasındaki ilişkileri inceleyerek temel boyutlar veya faktörleri ortaya çıkaran bir istatistiksel yöntemdir. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi alt boyutlar altında toplandığını ve bu alt boyutların palyatif bakım zorlukları kavramını ne şekilde temsil etti?ini belirlemek için kritik öneme sahiptir. Keşfedici veya doğrulayıcı faktör analizi teknikleri kullanılarak, ölçeğin çok boyutlu yapısı?n? ampirik olarak test edilmiştir.

Faktör analizi sonuçları, ölçeğin Türk örnekleminde orijinal ölçeğin teorik yapısına uygun bir faktör yapısına sahip olup olmadığını göstermiştir. Bu analizler, ölçek maddelerinin beklenen faktörlere yüklenip yüklenmedi?ini ve her bir faktörün yeterli sayıda madde ile temsil edilip edilmedi?ini de?erlendirmiştir. Elde edilen bulgular, ölçeğin palyatif bakım alanındaki zorlukları ölçek teorik yapıyla uyumlu bir içsel yapıya sahip olduğunu ve bu zorlukların farklı yönlerini ayrırt edebildi?ini desteklemiştir. Bu, ölçeğin bilimsel araştırmalarda ve klinik uygulamalarda kullanılması?

için sağlam bir temel oluşturmaktadır.

Enstrüman

Test Tipi: Uyarlama

Format: Kendini bildirim ölçek formatında, genellikle **Likert tipi** derecelendirme ile uygulanır.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Palyatif bakım alanında çalışan **sağlık profesyonelleri**.

Yaş Grubu: Yetiştiren sağlık çalışanları (çalışma çağındaki profesyoneller).

Popülasyon Detayları: Hastanelerin palyatif bakım ünitelerinde, onkoloji servislerinde, yoğun bakım ünitelerinde veya evde bakım hizmetlerinde görev yapan hemşireler, doktorlar, fizyoterapistler, psikologlar ve diğer ilgili sağlık personeli.

Test Metodolojisi: Katılımcılar, palyatif bakım uygulamalarında karşılaştıkları zorlukları belirli bir derecelendirme sistemi (örneğin, "hiç katılmıyorum"dan "tamamen katılıyorum"a kadar) üzerinden değerlendirdiği **kendini bildirim** anket yöntemi.

Anahtar Kelimeler

Palyatif bakım, **sağlık profesyonelleri**, ölçek, zorluklar, uyarlama, psikometrik, Türkiye, **öznel iyi oluş**, bakım kalitesi.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı: Bilgi verilmemiştir.

Kurum E-posta Adresleri: asliakdeniz@hotmail.com (Sorumlu Yazar: Aslı Akdeniz Kudube)

Yazın Adresi: Bilgi verilmemiştir.

İzinler, Ücret ve Test Yolu

İzinler: Ölçeğin kullanımı için genellikle sorumlu yazardan (Aslı Akdeniz Kudube) izin alınması gerekmektedir. Akademik ve araştırma amaçlı kullanımlar için izin prosedürleri, yazar ile iletişime geçilerek öğrenilmelidir.

Ücret: Ölçeğin kullanıma iliştiren herhangi bir ücret bilgisi belirtilmemiştir. Genellikle akademik kullanımlar için telif hakkı sahipleri tarafından belirli koşullar altında ücretsiz kullanım izni

verilebilmektedir. Kesin bilgi için sorumlu yazarla iletişime geçilmesi önerilir.

Test Yılı: Ölçeğin Türkçe'ye uyarlanması ve psikometrik özelliklerinin incelendiği çalışmada **2019** yılında yayınlanmıştır. Bu nedenle, ölçeğin Türkçe versiyonunun geçerlilik ve güvenirlik çalışmaları bu yılda gerçekleştirilmiştir.

Referanslar

Akdeniz-Kudubes, A., Bektaş, M., Ayar, D., Bektaş, S., Selekoglu-Ok, Y., Sal-Altan, S., ... Aricioglu, A. (2019). Palliative care difficulties and psychometric properties of the Turkish version of the self-esteem based palliative care practice scale. *International Journal of Caring Sciences*, 12(1), 162-175.

Orijinal makaleye buradan ulaşabilirsiniz: internationaljournalofcaringsciences.org

Ölçeğin orijinal PDF dosyası buradan indirilebilir: palyatif-bakim-zorluklari-olcegi-toad.pdf

Palyatif Bakım Zorlukları Ölçeği Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir.

Satılan kaynak içerikte ölçek maddeleri bulunmamaktadır.